

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 8 juni 2023, nr. ZK-0000023911, houdende tijdelijke vrijstelling op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes voor de beheersing van suzuki-fruitvlieg (Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*), 2023)

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309);

BESLUIT:

Artikel 1

Tijdelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt verleend voor het gebruik van Exirel ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*).

Artikel 2

Aan de vrijstelling bedoeld in artikel 1 zijn de in de bijlage bij dit besluit opgenomen voorschriften en beperkingen verbonden.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking:

- in de onbedekte teelt van kers met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt op 15 augustus 2023;
- in de onbedekte teelt van druif met ingang van 15 juli 2023 en vervalt op 30 september 2023;
- in de onbedekte teelt van pruim met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt op 28 september 2023;
- in de onbedekte teelt van blauwe bes met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt op 28 september 2023;

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Tijdelijke vrijstelling ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes tegen suzuki-fruitvlieg (*Drosophila suzukii*), 2023.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema*

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na dagtekening van dit besluit digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via "mijn.rvo.nl". Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Bij een digitaal bezwaarschrift

stuurt u een kopie van dit besluit mee als pdf-bestand of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van dit besluit mee met uw bezwaarschrift.

Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over uw bezwaarschrift, kijk dan op de website: mijn.rvo.nl. of bel: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

BIJLAGE: WETTELIJK GEBRUIKSVOORSCHRIFT EXIREL (CYANTRANILIPROLE 100 G/L)

Wettelijk Gebruiksvoorschrift

Het middel is uitsluitend toegelaten als insectenbestrijdingsmiddel voor het professionele gebruik door middel van een gewasbehandeling in de volgende toepassingsgebieden (volgens Definitielijst toepassingsgebieden versie 2.1, Ctgb juni 2019) onder de hierna vermelde toepassingsvoorwaarden

Toepassingsvoorwaarden:

Toepassingsgebied	Te bestrijden organisme	Dosering (middel) per toepassing	Maximale dosering (middel) per toepassing	Maximaal aantal toepassingen	Veiligheidstermijn in dagen of uiterst gewasstadium waarop toegepast mag worden
kers (onbedekte teelt)	suzuki-fruitvlieg ¹	0,07% (70 ml/100 L water)	0,7 l/ha	1	7
druif (onbedekte teelt)	suzuki-fruitvlieg ¹	0,07% (70 ml/100 L water)	0,7 l/ha	1	10
pruim (onbedekte teelt)	suzuki-fruitvlieg ¹	0,07% (70 ml/100 L water)	0,7 l/ha	1	7
blauwe bes (onbedekte teelt)	suzuki-fruitvlieg ¹	0,070% (70 ml/100 L water)	0,7 l/ha	1	3

¹ *Drosophila suzukii*

Toepassingsvoorwaarden

Artikel 1: koop

- De koop van dit middel is verboden tenzij de koper bij de koop een melding doet bij een distributeur die is geregistreerd bij Stichting Certificatie Distributie in Gewasbeschermingsmiddelen, Stichting CDG.
- De koper toont bij de melding aan:
 - De hoeveelheid areaal van de betreffende teelt(en) waarvoor deze melding doet op basis van de meest actuele gegevens van de Landbouwtelling en Gecombineerde opgave 2023¹.
 - Dat deze kan voldoen aan de in dit Wettelijk Gebruiksvoorschrift (WG) gestelde eisen ten aanzien van driftreductie. De koper overlegt daartoe een SKL² keuringsrapport niet ouder dan 3 jaar.
 - In afwijking van het genoemde onder lid 2 sub b. wordt voor spuitapparatuur niet ouder dan 3 jaar een aanschafbewijs overlegd waaruit blijkt dat het spuittoestel kan voldoen aan de in dit WG gestelde eisen ten aanzien van driftreductie.
 - Indien de teler gebruik maakt van een techniek uit de klasse DRT97,5 wordt een ondertekende eigenverklaring getoond waar verklaard wordt dat de te behandelen percelen beschikken over een teeltvrije zone van tenminste 450cm.

Artikel 2: gebruik of voorhanden hebben

Het is verboden om dit middel voorhanden te hebben of te gebruiken zonder aan de eisen te voldoen genoemd onder artikel 1.

Artikel 3: verkoop

Het is verboden dit middel te verkopen aan een koper die niet aantoont dat hij voldoet aan de eisen genoemd onder artikel 1. Verkoop vindt plaats volgens het regime van gecontroleerde distributie van de Stichting CDG.

Bij op- en zijwaartse veldbespuitingen in de teelt van kers, pruim en blauwe bes uitsluitend gebruik maken van machinaal voortbewogen apparatuur.

Beschermende handschoenen dragen bij het mengen en laden en het toepassen van het middel.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/gecombineerde-opgave>

² Stichting Kwaliteitseisen Landbouwtechniek

Draag handschoenen bij werkzaamheden aan behandeld gewas in de teelt van kers, pruim en blauwe bes.

Om het grondwater te beschermen mag dit middel niet worden gebruikt in grondwaterbeschermingsgebieden.

Om in het water levende organismen, bijen en overige niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/ insecten te beschermen is toepassing in de teelt van kers, pruim, blauwe bes en druif uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik wordt gemaakt van:

- een techniek uit tenminste de klasse DRT97,5 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 450 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij/struikrij of de laatste boom of struik in de rij tot aan de perceelgrens/de insteek van de sloot, of
- een techniek uit tenminste de klasse DRT99.

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen. Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Resistentiemanagement

Dit middel bevat de werkzame stof cyantraniliprole. Cyantraniliprole behoort tot de diamides. De Irac code is 28. Bij dit product bestaat er kans op resistentieontwikkeling. In het kader van resistentiemanagement dient u de adviezen die gegeven worden in de voorlichtingsboodschappen, op te volgen.

TOELICHTING

1 Algemeen

Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en nr. 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309) (hierna: Verordening (EG) nr. 1107/2009) en artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) maken het mogelijk in bijzondere omstandigheden tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om een niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel binnen Nederland te brengen, op de markt te brengen, voorhanden te hebben of te gebruiken.

Tijdelijke vrijstelling kan worden verleend als een maatregel nodig blijkt voor een gecontroleerd en beperkt gebruik ter beheersing van een noodsituatie die op geen enkele andere redelijke manier te beheersen is.

Er zijn op dit moment in Nederland drie middelen op basis van Cyantranilprole met een reguliere toelating.

Gezien het feit dat de NVWA een laag percentage van naleving heeft geconstateerd bij het toepassen van middelen in de fruitteeltsector, specifiek middelen beschikbaar op basis van een artikel 38 vrijstelling, is besloten om gecontroleerde distributie verplicht te stellen. Hierdoor is het middel alleen verkrijgbaar voor telers die kunnen voldoen aan de gestelde eisen met betrekking tot driftreductie. Gelijktijdig kan de NVWA, via de registratie van het CDG, inzicht krijgen in welke telers gebruik maken van de huidige vrijstelling en hier haar handhaving en controle op afstemmen.

2 Adviezen

2.1 Noodsituatie

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van een noodsituatie.

Gevaar

Suzuki-fruitvlieg komt verspreid over het hele land voor. De larven zitten in de vruchten en voeden zich met het vruchtvlies waardoor snel rot ontstaat. Bij een geringe aantasting van kers en blauwe bes is de economische schade groot vanwege een nultolerantie bij de afnemers, wat inhoudt dat de hele partij onverkoopbaar is als enkele aangetaste vruchten in een partij aangetroffen worden. Voor pruim loopt de vruchtuival door de aantasting aan het einde van het oogstseizoen op late rassen op tot 75%. Schade in rode druiven geeft opbrengstverlies van 15–100% en in witte en gris druiven 15%. Bij meer dan 20% aantasting is het niet meer mogelijk om goede wijn te maken.

Alternatieven

Maatregelen

Er zijn geen advies- of waarschuwingssystemen beschikbaar voor suzuki-fruitvlieg. Monitoring met vallen met een lokstof en gebruik van een klimaatmodel om de populatiedruk van suzuki-fruitvlieg in druif te kunnen voorspellen helpen om tijdig extra alert te zijn. Volgens de aanvrager is er in de teelt van blauwe bes, kers en pruim geen meerwaarde van monitoring en waarschuwings- en adviessystemen, omdat suzuki-fruitvlieg algemeen voorkomt, zich zeer goed kan verplaatsen en altijd verschijnt als de vruchten gaan rijpen.

Er zijn nog geen natuurlijke vijanden die in de praktijk kunnen worden ingezet.

Het moment van aantasting kan door innetten worden uitgesteld, waardoor de aantasting uiteindelijk lager uitkomt. Deze maatregel is economisch en technisch goed inzetbaar in druiven op kleine percelen met bovengemiddeld gevoelige rassen en in 80–90% van de teelt van laagstam zoete kersen is innetten een perspectievolle optie, die in de praktijk steeds meer wordt toegepast. Innetten van zure kersen, hoogstam zoete kersen, blauwe bessen en pruimen is niet rendabel. Innetten is niet overal toegestaan als gevolg van ruimtelijke ordeningsregelingen.

Hygiënische maatregelen zijn niet afdoende. Het verwijderen van aangetaste vruchten als preventieve

maatregel is niet mogelijk omdat de aantasting slecht zichtbaar is. Het is niet mogelijk alle vruchten te oogsten. Het is niet te voorkomen dat tijdens de oogst een deel van de vruchten op de grond valt.

Met de toepassing van deze maatregelen kan de suzuki-fruitvlieg niet afdoende bestreden worden.

Toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, voormalige RUBmiddelen en goedgekeurde basisstoffen:
In de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes zijn verschillende insecticiden toegelaten. Deze middelen hebben geen tot onvoldoende werking tegen suzuki-fruitvlieg of er gelden beperkingen waardoor deze middelen niet voldoen, of niet beschikbaar zijn om suzuki-fruitvlieg te beheersen.

Bijzondere omstandigheden

Het dossier voor de reguliere toelating is in 2015 ingediend. De zonale rapporteur heeft de evaluatie inmiddels afgerond. Het Ctgb beoordeelt momenteel een aanvraag voor een wederzijdse erkenning. De verwachting is dat besluitvorming niet tijdig is afgerond, waardoor Exirel niet beschikbaar is voor het teeltseizoen van 2023.

NB: Sinds 1 juli 2017 geldt voor nieuwe vrijstellingsaanvragen dat er binnen drie jaar perspectief moet zijn op een oplossing. Voor vrijstellingsaanvragen die voor deze datum zijn ingediend, geldt deze termijn vooralsnog niet. De NVWA constateert dat sinds 2015 het verkrijgen van een reguliere toelating in Nederland van een middel op basis van cyantraniliprole zicht gaf op concreet perspectief, maar dat er geen sprake meer is van een kortstondige overbrugging naar een reguliere oplossing. Vanuit het belang van de transitie naar een weerbaar teeltsysteem, zoals beschreven in de Toekomstvisie gewasbescherming 2030, is het gewenst dat de aanvrager op korte termijn inzet op alternatieven.

De aanvrager heeft aangegeven dat in Europa onderzoek plaats vindt naar sluipwespen voor toepassing in afgeschermdde ruimten. Ook wordt de toepassing van steriele mannetjes van de suzuki-fruitvlieg onderzocht.

Conclusie

De NVWA komt tot volgende conclusies:

- een landbouwtechnisch doelmatige onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes in Nederland wordt bedreigd door onvoldoende mogelijkheden tot beheersing van suzuki-fruitvlieg;
- een landbouwkundig doelmatige onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk;
- Er is perspectief voor een reguliere toelating van het middel op basis van cyantraniliprole in de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes in Nederland.

De tijdelijke vrijstelling van Exirel voor het beheersen van suzuki-fruitvlieg in de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes voldoet aan de criteria voor een noodsituatie.

2.2 Risicobeoordeling

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van aanvaardbare risico's.

Humane toxiciteit

Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende restrictiezinnen:

Bij op- en zijwaartse veldbespuitingen in de teelt van kers, pruim en blauwe bes uitsluitend gebruik maken van machinaal voortbewogen apparatuur.

Beschermende handschoenen dragen bij het mengen en laden en het toepassen van het middel.

Draag handschoenen bij werkzaamheden aan behandeld gewas in de teelt van kers, pruim en blauwe bes.

Volksgesondheid

Voldoet aan de eisen.

Gedrag in het milieu

Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

*Om het grondwater te beschermen mag dit middel in de teelt van **druif en blauwe bes** op zijn vroegst in het 2e kalenderjaar na de laatste toepassing op hetzelfde perceel worden toegepast, waarbij in de*

tussenliggende periode geen andere middelen op basis van cyantraniliprole mogen worden toegepast.

Om het grondwater te beschermen mag dit middel in de teelt van **kers en pruim** op zijn vroegst in het 3e kalenderjaar na de laatste toepassing op hetzelfde perceel worden toegepast, waarbij in de tussenliggende periode geen andere middelen op basis van cyantraniliprole mogen worden toegepast.

Om het grondwater te beschermen mag dit middel niet worden gebruikt in grondwaterbeschermingsgebieden.

Ecotoxiciteit

Voldoet aan de eisen met inachtneming van de volgende restrictiezinnen:

Om in het water levende organismen, bijen en overige niet tot de doelsoorten behorende geleedpotigen/ insecten te beschermen is toepassing in de teelt van kers, pruim, blauwe bes en druif uitsluitend toegestaan indien op het gehele perceel gebruik wordt gemaakt van:

- een techniek uit tenminste de klasse DRT97,5 in combinatie met een teeltvrije zone van tenminste 450 centimeter gemeten vanaf het midden van de laatste bomenrij/struikrij of de laatste boom of struik in de rij tot aan de perceelgrens/de insteek van de sloot, of
- een techniek uit tenminste de klasse DRT99.

Gevaarlijk voor bijen. Om de bijen en andere bestuivende insecten te beschermen mag u dit product niet gebruiken op in bloei staande gewassen. Gebruik dit product niet op plaatsen waar bijen actief naar voedsel zoeken. Gebruik dit product niet in de buurt van in bloei staand onkruid. Verwijder onkruid voordat het bloeit.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg deskundigen (uw leverancier van natuurlijke vijanden, de producent van dit middel, uw adviseur) over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Conclusie

Het College constateert dat er na het nemen van risicoreducerende maatregelen / het inachtnemen van restrictiezinnen geen risico verbonden is aan de vrijstelling.

Advies

Gezien het risico adviseert het College een vrijstelling ex artikel 38 Wgb van het gewasbeschermingsmiddel Exirel in de teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes te verlenen onder vermelding van de bovengenoemde risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen.

3 Overwegingen

Een hernieuwde tijdelijke vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Exirel is gewenst, omdat zonder deze vrijstelling de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes op geen enkele andere redelijke wijze te beschermen is tegen suzuki-fruitvlieg. Hierdoor wordt de doelmatige onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes bedreigd. Belanghebbenden spannen zich in om op korte termijn te beschikken over een regulier toegelaten gewasbeschermingsmiddel.

In het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (zie bijlage bij dit besluit) zijn de risico reducerende maatregelen overgenomen die door het Ctgb zijn voorgesteld.

Vrijstelling voor de toepassing van Exirel in de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes werd eerder verleend:

- 22 mei 2015, Staatscourant 27 mei 2015 nr. 14425 (kers);
- 1 juni 2016, Staatscourant 10 juni 2016 nr. 29883 (kers, pruim en blauwe bes);
- 30 juni 2017 Staatscourant 4 juli 2017 nr. 38363 (kers, pruim, druif en blauwe bes);
- 15 mei 2018 Staatscourant 24 mei 2018 nr. 28358 (kers, pruim, druif en blauwe bes);
- 27 april 2019 Staatscourant 7 mei 2019 nr. 25246 (kers, pruim, druif en blauwe bes);
- 7 mei 2020 Staatscourant 13 mei 2020 nr. 26089 (kers, pruim, druif en blauwe bes);
- 26 april 2021 Staatscourant 4 mei 2021, nr. 22297 (kers, pruim, druif en blauwe bes);
- 3 juni 2022, Staatscourant 7 juni 2022, nr. 15365 (kers, pruim, druif en blauwe bes).

4 Besluit

De adviezen van de NVWA en het Ctgb overnemend, met uitzondering van het maximaal aantal toepassingen en met aanvulling van de verplichting tot gecontroleerde distributie, heb ik in overeen-

stemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, besloten om op grond van artikel 38 van de Wgb tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Exirel ter bescherming van de onbedekte teelt van kers, druif, pruim en blauwe bes tegen suzuki-fruitvlieg. Maximaal een toepassing dit seizoen wordt toegestaan, in afwijking van de geadviseerde toepassing per 24 of 36 maanden gezien de grote verwachte schade bij het uitblijven van de vrijstelling.

Dit besluit treedt in werking:

- in de onbedekte teelt van kers op de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt op 15 augustus 2023;
- in de onbedekte teelt van druif met ingang van 15 juli 2023 en vervalt op 30 september 2023;
- in de onbedekte teelt van pruim met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt op 28 september 2023;
- in de onbedekte teelt van blauwe bes met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en vervalt op 28 september 2023.

*De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema*